

ut i världen. Jag hade en sådan brånad, sådan brännande lust till allt detta, som jag såg glänsa och glimma omkring mig. Och nu är det här inne som en hvirfvel, som ständigt suger åt sig och aldrig får nog.

Lisette: Ja, ja nog har Henrik allt pröfvat på hufvudstadslifvet.

Nyström: Och hvad har jag i behåll? Skulder, som centnertunga hvila på mig, färdiga att krossa mig under sin tyngd. Jag ser ingen ljusning, ingen utväg. Om jag hälst fick ett par månaders frist, vore jag färdig med min juriskandidat!

Lisette: Kan inte Henrik tala med sin vän, kamreren?

Nyström: Inte är han min vän!

Lisette: Ni herrar äro ändå bra besynnerliga! Bli den klok, som det kan på Er. Alltid och allestans ären I två tillsammans, men vänner ä ni inte! Hvad för er i hop då?

Nyström: Hvad ja? Omständigheterna, affärerna! Han och jag ha gemensamma växlar. Vänner! Det är nu ett sådant där romantiskt kraftord igen; inte har jag sett några vänner, inte.

Lisette: Men er far då, assessorn, tala med honom!

Nyström: Min far! Hör på Lisa: i afton på festen var far belåten som en spelman, mor sken af välbehag. Jag var ren färdig att säga allt, — han har för öfrigt hjälpt mig ett par gånger, förut — då, som om han anat hvad jag tänkte på, vänder han sig plötsligt till mig och säger hviskande: Nu, Henrik, tag dig till vara! Om en månad skall syster din gifta sig, och allt hvad jag

kan skrapa ihop behöfver hon. Du har fått din del, nu är det hennes tur. — Och han har förbannadt rätt i det. — Nu blef det mig för svårt: jag kunde inte hårda ut med det där stimmets och glädjen, skydde på hufvudvärk, på mina tentamina, och gick med Lundström till

Lisette: Till mig!

Nyström: Ja, som så ofta förut (*tar hennes hand*).

Lisette: Hör på min vän: Vahlström var här nyss, han måste väl låta tala med sig!

Nyström: Ja jag kom hit just för att träffa honom, den blodsugarn. Ser du det är han, som förstört mig. Han skall en dag — jag känner det — sätta mitt lif, min heder på spel. Sju procent i månaden 84 procent om året. Han suger blodet ur mina ådror, gör mitt lif till ett helvete, förstör min framtid, jag slipper icke från hans klor. Mina växlar gå inte mera i bankerna. Spellet och Vahlström äro mina banker, den ena värre än den andra. Du har hört huru jag för tre månader sedan vann sextusen mark. Konkurs kan jag inte håller göra, åtminstone inte nu. Systems bröllop blir då uppskjutet. Gubben far skulle i förargelsen göra mig arflös. För öfrigt gäller det för far nu som bäst, att inga skandaler, intet kommer emellan. Han tyckes vänta på en utnämning nå det hör nu inte hit. Allt nog, i tre månader måste jag hålla upp min ställning ännu. Då borde min tentamina vara undan.

Lisette: Tre månader! Nog går det, var nu inte orolig! Tala med Wahlström; han var här vid ett lustigt humör och skrattade mest hela tiden.

Källarmästarn: (kommer in häftigt) Nå, är det inte tusan, att fröken inte kan fälla ner gardinerna och stänga till luckorna (*ser magister Nyström*). — Ursäkta, men polisen är ju helt nära, och den skall nu blanda sig i alt (*tänder några ljus*).

(Lisette fäller ner gardinerna).

Källarmästarn: (till Lisette) Är alt klart nu, så får jag be herrarne in.

Lisette: Ja då. (*till Nyström sakta*) Tala med Wahlström i morgon!

Källarmästarn: (går till dörren åt vänster, öppnar den och säger) Bordet är serveradt för längese'n mina herrar. (*Från inre rummet höres huru stolar skjutas undan, starkt sorl. Lundström och fyra spelkamrater komma ut ur rummet*).

1:sta spelaren: Tjänare Nyström, tjänare! (*vänd till sin motspelare*). När jag har kung fjärde i en färg, så borde du begripa att under alla omständigheter komma ut med ässet!

2:dra spelarn: (hetsigt) Men när jag nu inte har något äss, har jag sagt dig!

1:sta spel. Det är ingen ursäkt (*slänger en kortpacke på ett uppslaget spelbord*).

3:dje spel.: (*Har satt sig vid bordet, sticker en serviette under hakan, tager sig en sup*).

Det var i alla fall den grannaste grandissimo jag sett. Nej se Nyström! Nå huru trifs man på landet?

Nyström: Jag är så van att trifvas, att jag riktigt vantrifs. Jag har det som man kan, när

man läser nio till tio timmar om dagen. Huru mår du själf, gamle spelorre?

4:de spel. Grandissimo sa' du, men vete sig huru det är. Har jag grandissimo har jag målare och trumf, — förlora gör jag i alla fall. Hör nu hofkonditor ge mig en whisky sup! Nå huru smakar juridiken?

Nyström: Ja, icke studerar jag som en vetenskapsman, mina examina äro klara om två månader sist.

Lundström: Kom och tag dig en sup och en smörgås nu! Jag är hungrig, fick inte hos er mer än det där téskvalpet. (*Vänd till 2 spelarn*) Men huru är det: känner bror magister Nyström?

2:dra spel.: Nej, jag har inte äran att känna magistern.

Lundström: I sådant fall får jag presentera brukspatron Ström, magister Nyström (*går till bordet*).

Nyström: Tjänare, tjänare, hvad har brukspatron för ett bruk?

2:dra spel. (säfligt) Hm, inte har jag något annat bruk än att jag inte brukar gå hem om kvällarna.

Nyström: (irriterad). Nå af den sortens brukspatroner ha vi alt många.

2:dra spel.: Kanske vi ta oss en sup igen mellan drabbningarna, hvasa?

Nyström: (går till spelbordet) Jag vill inte ha något i kväll, utom (*ringer*) en flaska selters eller apollinaris!

(Lisette kommer in).

Nyström: Apollinaris!

Lisette: Kommer strax. (*går; Nyström leker med kortpacken.*)

Nyström: Hör du, bror Lundström, kom hit ett ögonblick! Vill du hjälpa mig med en växel på femtusen mark på tre månader — till dess är jag färdig med mina examina, och då får gubben lof att betala ut!

Lundström: Hm ja, jag vet värkligen inte. I hvilken bank?

Nyström: Bank? Inte gå våra papper i banken — hos Vahlström ämnar jag diskontera den.

Lundström: Hvem blir acceptant?

Nyström: (*resolut*) Jag.

Lundström: Nej omöjligt, jag kan inte (*hviskar*). Jag har förlorat mycket därinne.

Nyström (*förargad*): Ja, nå då återstår mig endast den här (*visar på kortpacken*). Hvem vill hålla? (*Några gäster samlas omkring dem. Lisette kommer in med en flaska selters.*)

Lundström: Nej låt oss nu äta i fred! Dumheter!

1:sta spel.: Jag är genast färdig och genast med.

2:dra spel.: Jag ock, men låt oss nu taga en sup först. Magistern han är ju rent vild i kväll.

Nyström: (*står med armarna i kors lutad mot pianot, Lundström med tallrik i handen ätande*). Hör du Lundström du, vill du inte acceptera, så kan du i alla fall ställa ut växeln; jag skall skaffa dig ett fint namn, som acceptant.

Lundström: (*lägger bort tallriken och torskar sig om munnen*). Ja det beror på hvem det är?

Nyström: Kom närmare (*sätter sig vid pianot, de hviska med hvarandra, Nyström slår an några ackorder.*)

Lundström: Ja i sådant fall, det är en annan sak; men tror du att gubben går in på det? Han tål inte några växlar, det vet du.

Nyström (*irriterad*): Han måste gå in därpå, han måste, hör du! I morgon bittida skaffar jag hans accept, han är tidig som du vet. Jag får lof att ha saken arrangerad i morgon, ty jag skall bort till Malm för att läsa. Om en månad, sist två, är jag alldeles klar.

Lundström: Må gå då.

(*Under tiden ha öfriga gäster tigande ätit, bestält öl och madeira. Man ser Lisette komma in med det beställda. Vid Lundströms replik sluta 1:sta och 2:dra spelarn sin supé och gå nedåt scenen.*)

1:sta spel.: Nå nu skall jag hålla bank: hvem vill vara med? (*Alla samlas smänningom kring bordet.*)

(Slut på andra akt n.)

III akten.

(Åter assessorns rum. Assessorskan sitter vid kaffebordet och stickar strumpa. Assessorn i nattrock och pipa röker bolmande och bläddrar i räkningar på skrifbordet).

Assessorn: Åhå, åhå ja. Nu är det här öfverståndet och alla ha fått äta och dricka och dansa och ä' väl i detta nu lika glada, som jag öfver att det är öfver. Ja, det är riktigt skönt att igen vara hemma och få i fred förarga sig åt räkningarna! Sexton buteljer champagne — det är oerhördt — 192 mark! Så de måtte ha hålt i sig af den dyra drycken! Nå, nå, i förbigående sagdt, så nog drack jag själf också, när det nu engång skulle drickas.

Assessorskan: Förarga dig nu inte åt det, som varit och farit! Det är dyrt, det är visst och sant, men lägg nu bort räkningarna och kom hit och drick kaffe, innan du går ut, och låt oss tala om förlofningen nu.

Assessorn: (suckar djupt): — Ja innan den affären är klar, så kostar det mycket pengar igen. *(Går till ett skåp, tager ut en likörflaska).* Ser du mamma hvad jag räddade igår undan kalaset! *(Skrattar!)* — Jo det här vore alt uppsupet, om jag inte, medan de hurrade därinne, hade stuckit in den här flaskan, och här ha' vi ett glas. Nu tar jag mig en likör. *(Håller i, gömmer åter flaskan i skåpet och stänger det omsorgsfullt.)* Men hör du, det blir tid att gå till senator Blomström. Kl precis fem skall jag

få något meddelande om huru det ser ut med utnämningen.

Mina (kommer in från tamburen): Det är en herre, som vill tala med assessorn.

Assessorn: Hvem är det, hvad vill han? Jag är upptagen, skall ut genast!

Mina: Han säger, att det är något mycket viktigt. Han heter Vahlström.

Assessorn: Han! Hvad i all världen vill han?

Assessorskan: Tag emot honom nu! Jag ska' gå ut i salongen så länge. *(Går).*

Assessorn: (kall och reserverad, tar emot Vahlström utan att gifva honom handen). God afton!

Vahlström: (Hälsar artigt). Jag ber om ursäkt. *(Sträcker ut handen).* Jag kommer olägligt, men det gäller en viktig affär.

Assessorn: Jag har engång för alla undanbedt mig att i affärer behöfva rådgöra med Er! Besluta själf, gör hur ni vill! Jag har visat ett fullt och blindt förtroende för Er.

Vahlström: Ja visst, herr assessor, men nu gäller det en helt annan sak, och därför . . . så.

Assessorn: Nå väl, tala ut då! Jag måste bort till senator Blomström . . . är upptagen. *(Ser på klockan).*

Vahlström: (tager upp en växel ur sin plånbok). Jag har af kamrer Lundström erhållit en växel till diskontering. Då summan är betydande — 5,000 mark — och då kamrer Lundström har vidlyftiga affärer, så har jag efteråt kommit att tänka . . .

Assessorn: (otåligt) Ännu engång, min herre, jag blandar mig icke i edra växelaffärer!

Vahlström: Inte ens — när ni själf är acceptant?

Assessorn: (häftigt) Jag accepterar aldrig några växlar!

Vahlström: (Lägger fram en växel, håller händerna öfver den, så att assessorn ser endast acceptet).

Assessorn: (Tager ifrigt glasögonen på sig, ser på växeln, uppfarande. Accepteras Erik Nyström — det var mig en satans rackare!

Vahlström: (Skrattar kort). Ursäkta, men så sade han också!

Assessorn: (argt) Hvem då?

Vahlström: Kamrer Lundström.

Assessorn: Jaså det också. Hvem är han, denna Lundström? Jag skall lära den tusan vägen till Sörnäs. Jo, jag tackar — (ser åter ned på växeln). Tre månader å dato behagade 5,000 mark. Jo jag tackar, tre månader å dato skall han sitta där sol och måne inte skina. Gif hit, gif hit växeln! — Hvasa? — Ni har väl inte varit så förbannadt dum, att ni gifvit penningar på den där lappen!

Vahlström: Det har jag visst gjort.

Assessorn: Men hör nu, om ni visste, att växeln var falsk, hvarför gaf ni då 5,000 mark, betänk — 5,000 mark? Det är ju en hel förmögenhet.

Vahlström: Namnteckningen är så förvillande lik, att jag i första ögonblicket icke kunde misstänka den. Vid närmare besinnande kom jag dock

att tänka på det egendomliga: ert namn på herr Lundströms växel.

Assessorn: Och ni vill icke ge den åt mig?

Vahlström: (viker växeln omsorgsfullt ihop). Omöjligt, jag har betalt 5,000 mk för den, per sju procent i månaden. Där står Erik Nyström på tvären, och det namnet håller jag för ett finfint namn:

Assessorn: Men människa, när namnet är förfalskadt!

Vahlström: Ja då är det ännu finare!

Assessorn: Åh hut herre! Vet ni hvad jag borde göra med er? Köra er på dörren, oförskämda människa!

Vahlström: Men det gör ni inte, för ni behöfver mig.

Assessorskan: (kommer hastigt in) Herre gud, men tala då sakta för guds skull! Man hör ju i salongen, alt hvad ni säger. Hvar har händt?

Assessorn: (hviskande) Det är oerhördt, Amalia! Den där herrn har på ett accept af mig betalat ut 5,000 mark åt en, en, fan vete, hvad han heter!

Vahlström: Konrad Lundström!

Assessorn: Lundström, ja, och den växeln är förfalskad. Det vill säga acceptantens namn, mitt namn Erik Nyströms är förfalskadt. Fan ska' ta' honom. Hvem är han Konrad Lundström? Till Sörnäs skall han!

Assessorskan: Konrad Lundström! Herre Gud, är det inte han, som var här i går?

Assessorn: I går, här hos oss på balen!

Assessorskan: Heter inte den där kamreren, Henriks vän, Konrad?

Vahlström: Precis, fru assessorska, han är det!

Assessorn: Vän, — jo det är vänner han har! Hör nu (*plötsligt lugn*)! Ni vill inte ge mig igen den där växeln?

Vahlström: Omöjligt, inte utan ersättning. Jag gör affärer med anförtrodda och lånade medel, som jag måste betala dyr ränta för, och jag kan icke. Det fins kapital, på hvilka jag måste erlægga ända till 25 % . Nej, mitt samvete förbjuder mig, nej, det handlar om anförtrodda medel! Men herr assessorn skall icke förifra sig nu. Låt nu saken ligga till sig! I morgon skall jag tala med herr Lundström, och så få vi . . . får herr assessorn närmare besked och kan besluta i ärendet.

Assessorskan: Ja, herrn har rätt. (*Ifrigt*). Låt oss tänka på saken till i morgon. Kom hit redan kl. 9 i afton.

Assessorn: (*villrådig*) Hm, ja! Men (*går af och an*) hvarför fan skulle ni också betala ut de där penningarne?

Vahlström: (*elakt*) Förlusten är ju min. Inte behöfver assessorn betala penningarne, om den här växeln, när det blir rättegång, anses vara falsk.

Assessorn: Den är falsk, hör ni inte det herre!

Assessorskan: Men var nu lugn för Guds skull, tala inte så högt, folk kan höra!

Assessorn: Lugn, lugn, (*munlar*) jag kommer

att förlora dessa 5,000 mark, om växeln är falsk eller riktig. Lugn — (*ser på klockan*) och jag, som skall till senatoren Blomström nu i rapport! — Hör nu, min herre, kl. 7 är jag åter hemma. Var god och finn er hos mig åtminstone strax efter kl. 7. Innan dess kan och hinner jag icke befatta mig med denna sak.

Vahlström: I sådant fall så rekommenderar jag mig.

Assessorskan: Får jag lof att fråga, när inlämnades den där växeln?

Vahlström: I dag kl. 1.

Assessorskan: Och den är daterad i dag?

Vahlström: Ja i dag — — —. God afton! (*Går.*)

Assessorn: Ja, men kom ovilkorligen! God afton. (*till sin hustru*) Jo det här är just en skön historia — och detta just när jag väntar på afgörande i en delikat sak! Du skall få se, Amalia, att fan tar hela utnämningen för den här sakens skull!

Assessorskan: (*plötsligt för sig själf*) Herre Gud, tänk om — nej! — Hör du Erik, du lofvar mig en sak! Du får inte gå till polisen ännu, hör du!

Assessorn: Nå hvad i herrans namn går nu åt dig! Till polisen? Nej, jag skall säga dig en sak: den är falsk, därom är intet tvifvel, men den kan ju i alla fall bli inbetald, d. v. s. den blir just därför inbetald, men se'n, se'n är det jag, som klämmer till.

Assessorskan: Ja vet du — det är nog bäst så. Den, som vinner tid — — —

Assessorn: Nå nå, jag har redan lofvat det.

Pengar.

Assessorskan: Tack, tack! (*Upprörd, fyller en kopp i golvet*). Ah, jag är så nervös i dag!

Assessorn: Hvad i herrans namn går åt dig i kväll? (*Gör sin toalett, tager på sig en bonjour*). Henriks vän, jo det där är vänner ska jag . . . (*tankfullt för sig själf*): Galenskaper, han reste i dag: nej, farväl gumman, jag är här igen om en timme. (*Går*).

Assessorskan: (*orolig*): Kom snart igen, hör du! (*Sitter och begrundar*.) Han reste i dag kl. 8 till Malm. — — Men jag är icke klok. (*Telefonen ringer hastigt; hon far upp förskräckt*). Åh de där afskyvärda telefonerna! — Hallå, hvar är det? — Henrik! — Är du på Malm? — Inte! — Du skulle ju resa i dag kl. 8. — Affärer? — Hvar då? — Hotel Kämp! — (*Skriker till, tappar telefonluren*). — Mari, Mari! — —

Maria: (*skyndar in*). — Hvad är det mamma, hvad är det? (*Assessorskan pekar på telefonen, kastar sig häftigt upprörd på en stol, Maria tager telefonluren*). Hallå! Är det Henrik? — Jo mamma är här. — Hon mår inte riktigt bra! Jaså du har inte rest än! — Har du haft affärer! — Jag kan väl tro det! Adjö då, adjö då! (*Till modern*). Henrik telefonerar att han kommer hit, innan han i afton reser ut till Malm station, han kommer om en half timme. Men hvad går åt dig söta mamma? Du har ansträngt dig i går, du skall lägga dig en stund, lilla mamma, kom jag skall hjälpa dig! Jag väntar min fästman hit: vi ska ut och promenera i det vackra värvädet.

Assessorskan: Kära barn, gå du, min flicka; men gå nu genast! När kommer Karl?

Maria: Jag väntar honom i hvar ögonblick.

Assessorskan: Jaså det är bra; nå gå nu och gör din toalett, du kan kanske gå ut att möta honom. Hit kommer en herre till pappa, och det vore väl bäst att de vore ensamma. De ha viktiga affärer; de måste vara alldeles ostörda.

Maria: — (*ser på sin mor*) — Du är sjuk, mamma!

Assessorskan: (*otåligt*) Åh nej kära barn, bara litet nervös. Jag måste få frisk luft. Jag går ut på en minut; kanske det då blir bättre. (*Maria och assessorskan gå ut.*)

Mina: (*Kommer in och börjar att samla ihop kaffekopparne*) — Nå men det där matt-hålet ha de rifvit upp igen! (*Sätter sig ned för att reparera; Maria, klädd i en elegant värkappa, kommer in*).

Mina: Nå jag må då undra och säga. Den kärleken han är då en mäktig sak: fröken är som förskönad och föryngrad. Ja förstå mig rätt, fröken är ung och vacker alltid, men nu är det, som om det kom än mera fram, och så fin se'n!

Maria: Jaså du tycker jag är fin. Nå hvad tycker du om den här hatten? Jo, ser du den fick jag af mamma ren i fjol, men ä den inte söt?

Mina: (*förtjust*) Åh den fröken, den fröken hon ä som en rosande knopp. Å ett sånt parasoll, å en sån fästman se'n!

Maria: Jo, jo men, han är rar han. Men hör du: har inte aftontidningen kommit än?

Mina: Jag tyckte väl att något dunsade i bref-

lådan. Det måtte nog ha varit tidningen. Hvad vill fröken se i den?

Maria: (Går till breflådan) Jo si här ha vi den! *Öppnar hastigt bladet och letar efter något däri.* Se här, här skall Mina få se det! Här står det . . .!

Mina: Hvad då?

Maria: Mitt namn: se här bland trolofvade! Låter det inte bra: — Trolofvade — fröken Signe Maria Nyström, ser du och Karl Raimond von Lindeström? Ser det inte trefligt ut? Tänk hvad kusinerna i Åbo ska bli förvånade: Signe Maria Nyström och Karl Raimond von Lindeström! — Vet du: det tager sig riktigt bra ut! Passar det inte väl tillsammans . . .? Raimond, jag ämnar kalla honom så Raimond! Ser Mina, mitt namn står till först. Det är visst första gången mitt namn står i bladet.

Mina: Ja, ja kan väl vara, men nästa år stå de väl igen där, *(pekar i bladet)* där lägre ner.

Maria: Hvar då? *(Läser)* En duktig gosse . . . Nej, fy Mina! Fy, hon ä så dum . . .

Mina: (skrattar) Ja, ja sän't händer, sän't händer i denna värld. *(Tager en kaffekopp från bordet och går skrattande ut i tamburen).*

(Assessorskan kommer in i tunga tankar).

Maria: Nå mamma lilla, hur är det egentligen fatt med dig?

Assessorskan: Ingenting kära barn, ingenting. Väntar du på din Karl bara?

Maria: Ja visst mamma. Nå mamma, hvad

tycker du egentligen om min Karl: är han inte rysligt rar? Hvad? Och vacker sen!

Assessorskan: (ler) Ja visst, nog är han snäll alltid. Och jag är så glad, att du gjort ett så verkligt godt parti.

Maria: Nå, nå, du säger, att du är glad. Inte ser man glad ut, när man är ledsen, kära lilla mamma, din kind är våt af tårar. Hvad är det för? Säg! *(Sakta)* Är det för Henrik?

Assessorskan: (rycker till).

Maria: Jo det är för hans skull, du rycker ju till som om man rörde vid ett sår, bara jag nämner hans namn.

Assessorskan: Kära barn, sanningen att säga så äro vi, pappa och jag, mycket oroliga för Henrik. I går så sade han, att han för sina tentamina måste resa med aftontåget till Malm. Jag tykte verkligen det var opassande af honom att resa bort från sin systers förlofningskalas. Senator Blomström frågade i går efter honom. Och så, när alt går i kring, var han ännu kl. 1 i staden.

Maria: Men, kära mamma, han är ju stora karlen: inte är det värdt att oro sig för den skull. Du är trött efter gårdagen: gå nu och lägg dig och hvilva mamma lilla.

Assessorskan: Du kan ha rätt min flicka. Jag skall göra så. Farväl nu mitt kära barn, gå du och promenera, hälsa din Karl från mig! *(För henne till tamburdörren)* Se så där ha vi ju redan vår pappa! *(Maria går).*

Assessorn: Adjö, min stumpa! God afton Amalia. Goda nyheter från senator Blomström.

Men du gråter. Jaså, den här förbannade historien med växeln, den hade jag så nära glömt! Gråt nu inte, kära du. Vi skola nog få den saken klarerad, därom råder intet tvifvet.

Amalia: Det blir kanske inte så lätt ändå.

Assessorn: Åja, lagen är inte att leka med. Föröfrigt så träffade jag på flere personer, som väl kände till monsieur Lundström. Han lär vara riktigt själen i stadens spelhåla. Borde just underrätta hans chef om den saken.

Amalia: Men, herre Gud, du talte väl inte om saken för någon?

Assessorn: Ser man på hvad du är ömsint om honom! Jag . . .

Amalia: För Guds skull, säg, du har väl inte talat om saken ännu . . .

Assessorn: (ser förvånad ut) Amalia, vet du något särskildt eller hvad kommer åt dig?

Amalia: (allvarligt) Jag vet intet bestämdt.

Assessorn: (otåligt) Nå hvad bråkar du för då! Tag då reson (ser oroligt på henne). Du vet något. (ängsligt) Nå men för tusan skräm mig inte. Hvad är det, hvad vet du?

Amalia: Intet, jag försäkrar dig, intet; men sen du gått, så gick jag till hotell Kämp.

Assessorn: Asch!

Amalia: För att tala med Henrik om hans . . .

Assessorn: Så!

Amalia: Jag kunde inte hårda ut. Han hade gått, men i förstugan träffade jag kamrer Lundström.

Assessorn: Nå fan anamma, om hela affären

nu är fördärfvad! Vet du, Amalia, nu har du gjort en stor dumhet!

Amalia: Ja jag kan inte hjälpa det. När man sitter helt ensam, har ingen att tala med, ingen att förtro sig åt, allt är tyst omkring en, så blir man till slut utom sig.

Assessorn: Nå ja, nå ja: du var således där. Hvad fick du veta, hvad sade han?

Amalia: Han höll just på att gå ut och blef först mycket förvånad. Så bad han mig stiga in.

Assessorn: Ja, ja, men hvad fick du veta?

Amalia: Jag fick veta, att Lundström i dag kl. 12-tiden fått växeln af en kamrat, att denna kamrat ovilkorligen förutsatte, att växeln skulle lämnas till Vahlström och inte i någon bank, att kamraten förbundit sig till att under alla omständigheter lösa in växeln efter tre månader.

Assessorn: Och hvem är denne kamrat? Det är hufvudsaken.

Amalia: Det säger han inte på några vilkor.

Assessorn: Det kunde jag väl tro, men om den saken skola vi blifva två. Jag skall lära gunstig herrn att tala. Nå sade du, att jag icke erkänner namnet. Hurudan min höll han då?

Amalia! Jag sade också det. Han rodnade och sade att i sådant fall var det bäst att icke ställa till skandal.

Assessorn: Skandal, jo jag tackar skandal! Nå än sen då?

Amalia: Så följde han mig ut. Han frågade huru Henrik mädde, och om han varit hemma i dag på eftermiddagen.

Assessorn: (uppfarande) Henrik, Henrik, nej han reste ju i dag kl. 8 till Malm.

Amalia: (betydelsefullt) Nej, Lindeström såg honom kl. 1-tiden ännu i staden, och med Lundström åt han middag, och just innan jag gick ut telefonerade han hit från hotell Kämp . . .

Assessorn: Nej, hvad säger du: först i afton! *(Ser på sin fru):* Amalia, Amalia hvad tänker du på? Säg, säg — säg! Hvarför ser du på mig så där? Åh herre gud, så säg hvad du menar! Tror du, tror du att — — — nej, det är icke möjligt!

(Amalia: gråter).

Assessorn: Tror du — ? Nå men säg, tror du verkligen att — — —

(Amalia: gråter, nickar bifallande).

Assessorn: (ängestfullt) Nej, nej, aldrig! Säg, att du icke tror det, att du aldrig i lifvet tror det — — —

(Amalia: skakar på hufvudet).

Assessorn: (häftigt) Nå men hvad tänker du på, det är ju omöjligt! Man har ingen rätt att förutsätta. Det finnes intet, som berättigar dig *(Det knackar på dörren, och omedelbart stiger Mina in. Assessorn går häftigt emot henne).*

Hvad vill Mina, hvad tusan går hon och tassar omkring här — men svara då människa?

Mina: (förskräkt) Åh herre Gud jag ville endast taga lampan ut!

Assessorn: (barskt) Behöfs inte! *(Går tätt efter Mina och sluter häftigt till dörren efter henne. Till sin hustru:)* Hvad har du för bevis,

säg? Du har inte rätt att tro det, hör du! Tror du att Wahlström misstänker vår egen misstänker honom? Han, den skurken skall aldrig få veta det — hör du aldrig! — Han hatar mig för att jag brukar honom, drar fördel af honom. Jag vet att han hatar mig. Om han bara fick någon anledning för att skada, förarga, skandalisera mig, skulle han göra det. Han har i staden sagt, att jag är en uppkomling. Jag börjar tro, att han själf är upphofvet till hela den här komplotten; för en komplot är det!

Amalia: Ack, kära Erik, det där tror du nog inte själf! Du säger bara så för att lugna dig själf.

Assessorn: Ja du har rätt: jag tror det inte själf. Men det andra, det tror jag! *(Faller handlöst ner i en stol. — Tystnad).* Henrik, Henrik, mitt hopp och min stolthet!

Amalia: Ack, kära gubben min, tänk om du hållit honom för strängt.

Assessorn: För strängt, — *(uppfarande)* — för strängt? Nej och tusen gånger nej. Jag gick i vadmal som student. Bodde i en handtvärkarfamilj. Jag var nära trettio år, innan jag druckit kaffe. Jag växte upp vid tarflig kost, gick kl. 6 om morgonen i skolan, fick känna af arbetet i tid och otid, *(alt ifrigare).* Jag hölls strängt jag har blifvit folk, men han? *(Rasande).* I sammet och band gick han som liten. Intet var honom för godt och fint! När han blef student, fick han fina kläder, han har eget rum. Han är en snobb, rika Nyströms son! Du har varit för svag för honom. Huru har jag inte predikat och varnat mot denna

Pengar.

slapphet! Det är tidens sjukdom. I stället för att spara, lägga på kistbotten, skall man

Amalia: Ack, kära du, inte ska vi nu skylla på hvarandra, ty . . .

(Det ringer häftigt i telefonen)

Assessorn: *(uppfarande)* Hvad, hvad, — kan man inte få vara i fred i sitt eget hem!

Amalia: Kära gubbe, gå du till telefonen, gå för all del, skynda dig! Jag är så orolig. *(Assessorn skyndar till telefonen).*

Assessorn: Hallå! Hvar ä de? Hvem ä de? På Malm. Jaha. Om någon frågat efter Henrik Nyström. Ja visst, min hustru. Fins han i stan, har han inte kommit till Malm? Men hvar är han då för tusan.

Amalia: *(som stått bäfvande vid bordet).* Åh, herre gud, tänk om han gjort af med sig! *(Faller ned vid bordet).*

Assessorn: *(blek och förskräkt går till sin hustru, ringer).* Mina, Mina, hit med vatten! Tänk om han gjort af med sig . . .

Mina: *(kommer häftigt in)* Herre jemine. *(De hjälpas åt. Mina ger vatten, assessorn hämtar en flaska eau de cologne, de leda in henne i ett annat rum.)*

Mina kommer och går genom rummet. Henrik kommer in i hatt och paltå bärande en nattsäck i handen. Mina märker honom ej. Han sätter nattsäcken på skrifbordet.

Henrik: *(gäspar)* God afton, Mina. Har Mina en kognak?

Mina: Åh, herre min skapare, är det magistern! Som jag inte hoksade till magistern alls.

Herre jemine så ja skrämd mej! Kognak? Ja nog lär det väl finnas *(går mot dörren)* Herrskapet ha varit så oroliga för magistern.

Henrik: För mej?

Mina: Ja när de icke visste hvar magistern var. Och det telefonerades till Malm och litet hvarstans. Och frun ha blifvit så sjuk så. Men nu är de då bättre.

Henrik: *(orolig)* Mamma sjuk! Nå hvad felas henne . . . ? Hu, man är alt likasom ruskig af sig, nå kommer kognaken?

Mina: *(går ut och kommer in med kognakskaraff, ställer den på bordet. Henrik kastar i sig ett glas.)*

Henrik: Jaså stackars mamma har varit sjuk? Det är väl inte något allvarsamt.

Mina: Ja inte vet jag, men frun var mycket orolig i eftermiddag. Så gick hon ut och när hon kom hem, var hon riktigt fasligt ledsen och grät gjorde hon med.

Henrik: *(oroligt)* Jaså, nå hade någon varit här och talat vid henne eller pappa?

Mina: Ja han, fästmannen, han var här. Men nog var det för unga herrn hon var orolig, tror jag. *(Assessorn kommer in i tofflor).*

Henrik: För mig: hvad skulle hon vara orolig för mig? Jag är ju intet något barn mer!

Assessorn: Mina lämna oss! *(Henrik stiger upp. Assessorn går till tamburdörren och stänger den. Mina går ut.)* Det är just för dig — för din skull — mamma är sjuk *(går till sin son. Strängt):* Hvar var du i går?

Henrik: (häftigt) Hvar jag varit? (*Lugnare*) Jag är väl ingen skolpojke häller, jag behöfver inte redogöra för mig! Men i alla fall: efter som du frågar, vill jag svara. Jag ämnade, som jag sade, resa med åtta tåget, men blef uppehållen af affärer, boklån och kamrater. Nåväl, jag uppsköt resan. Jag tänker det är nog för dig. Kl. 9 i afton far jag till Malm; (*åter häftigt*) men hvad betyder detta polisförhör? Du ser så besynnerligt på mig!

Assessorn: Polisförhör säger du, ja det kan hända ännu, att det blir ett polisförhör. Vet du att . . .

Henrik: (oroligt) Hvad då?

Assessorn: Nåväl kort och godt: på eftermiddagen, medan vi sutto här, mamma och jag, så ringer det och in kommer Vahlström, kommissionären.

Henrik: Vahlström procentaren! (*Osäkert*), hvad ville den karlen här hos dig?

Assessorn: Han ville öfvertyga sig om att ett namn, (*långsamt*) som fans skrivvet på tvären på ett aflängt papper, ett namn — mitt namn — var riktigt eller (*kastar sig ned på en stol, utom sig*) Jag behöfver inte berätta vidare: du vet mer än jag! Du vet alt. Barmhärtige himmel, att detta ännu skulle komma öfver mitt gamla hufvud.

Henrik: Far, far!

Assessorn: (likasom för sig själf): Amalia hade rätt, hon anade det genast. Och jag som i det längsta icke velat tro det. (*Högt*). Medan jag var borta, gick din mor till din vän, också en passande vän!

Henrik: (utom sig): Vet Lundström af det? Då är jag förlorad!

Assessorn: Din vän Lundström har intet yppat, han har förnekat all närmare vetskap om växeln. Han tyckes för öfrigt ha sökt dig öfver alt, och varit rest till Malm. När din mor kom hem, fick hon en nervattack. Hon svimmade, blef sjuk, mycket sjuk. Henrik, min enda son, för dig har jag gjort, ack mycket, som kunde vara ogjort. För att göra lifvet för dig lättare, för att låta dig komma upp i lyckans solljus med mindre möda, renare händer och bättre samvete, har jag sparat, umburit, låtit mig kallas gnidare, och lönen, den är skymf och vanära!

Henrik: Ah herre gud, jag härdar icke ut med detta far, far! Men om du viste, om du viste? Nej du vet det icke, du förstår det icke, du är från en annan tid!

Assessorn: Jag vet och förstår en sak — min son är en förfalskare!

Henrik: Ack säg icke om det förfärliga ordet, eller, eller jag drifves till . . . Jag har felat, jag bekänner och erkänner. Det kan icke ursäktas, men det kan förklaras. Ser du lifvet i Helsingfors är som en Malström, det drager med sig ovilkorligen alla och enhvar. Den där jämlikhetsandan för alla klasser tillsammans. Alla vilja höja sig till samma nivå, alla vilja dependera lika, alla lefva öfver sina tillgångar. Jag gjorde så med. Jo jag vet hvad du vill säga, att du lefde med 300 rubel som nygift. Men ser du, du har själf uppfostrat mig annorlunda. Jag gick inte i vadmål, inte i statens billiga skola, jag fick

dyra vanor, fordringar på lifvet. Och så föll jag tidigt i händerna på den där förfärliga Vahlström.

Assessorn: Du, du i händerna på Vahlström!

Henrik: Ja tyvärr! Vet du hvad han är för en människa. Det vet jag: du känner inte honom. Hvem dref Fredrik Allén från hem och fädernesland? Jo just han. Hvem satte korten i händerna på kamrer Lind och hvem riktade pistolen mot min vän Bror Erikson? Han var det. Han är det, som tvang mig att skriva! När jag första gången var hos honom, var min skuld par tusen mark. Men hos honom har den vuxit, som en snöboll i kramsnö. Han är förfärlig, obarmhertig, en blodsugare, som förstör enhver som kommer i hans klor.

Assessorn: (utom sig) Det är förfärligt. Och du, du har besökt honom, lånat af honom sen när?

Henrik: Ja är det icke förfärligt! Sen fyra år har han spunnit af mig alt, hvarje penni jag fick eller förtjänte, alt gick till honom. Han dref mig till spel, till, till . . . (gråter).

Assessorn: Herre gud, herre gud, stackars barn!

Henrik: Ännu ett ord! Två månader behöfde jag bara, två månader för att göra undan min examen och då, för att få ro för mina fordringsägare, — gjorde jag det. Jag svär dig, att jag icke ville bedraga dig! Om två månader hade jag yppat för dig mina skulder. Jag behöfde endast två månader; det var nödvändigt för mina examina. Nödvändigheten är en sträng, en förfärlig herre, den frågar inte efter rätt eller orätt, den . . .

Assessorn: Men det är ju det mest omoraliska sofisterei! På det viset kan du ju bevisa hvad som hälst, kasta heder och tro . . . (stammar plötsligt).

Henrik: Ack far, far, jag vet inte hvad jag säger. Jag ville inte bedraga dig, jag ville sluta min kurs, och då hade jag yppat för dig alt. Fråga Lundström! Han kände mina planer. Han arrangerade med Vahlström.

Assessorn: (för sig) Nödvändigheten. Min stackars gosse, mitt stackars barn. Jaså med Vahlström, du är då skyldig den där Vahlström mycket penningar?

(Det knackar på dörren flere gånger utan att assessorn och hans son höra det. Vahlström gläntar först på dörren, stiger så in.)

Vahlström: Ursäkta, herr assessor, men ni bad mig komma hit ovilkorligen kl. 7.

Assessorn: Jag — jag — Er — jag — Ni — (Henrik Nyström drager sig undan och döljer sitt ansikte bakom ett tidningsnummer.)

Vahlström: Ja assessorskan och assessorn bådo mig infinna mig — för att . . .

Assessorn: (brydd) Ja visst, ja visst.

Vahlström: Jag skulle således fråga hvad som skall göras med växeln, med Ert accept.

Assessorn: Jaha, javisst. Hör du Henrik gå in till din mor. Hon är sjuk. (Henrik går bakom Vahlström, utan att låtsas märka honom. Han stannar i dörren ett ögonblick och hör sin faders första repliker) Herr Vahlström — acceptet äger sin riktighet, alt är klart.

Vahlström: Ja jag trodde nog det också.

Assessorn: (uppbragt). Hvarför i h-e kom ni hit och bråkade då, om ni trodde det! Ni trodde det inte. Ni trodde, att ni vädrat upp en skandal. Ni trodde att . . . att någon förfalskat . . .

Vahlström: Det trodde ni själf också.

Assessorn: Hvasa — Jaså ni vill vara kvick. Låt bli med det! Jag . . . jag . . . har skrivit det — men, men för så länge sen, att jag icke genast mindes det. Ni (*går emot honom, knyter näfvarne framför honom*) Ni, ni — förbannade ockrare.

Vahlström: (*bugar*) — — — et comp.

Assessorn: Herre, herre. Jag vill ha slut på den här historien!

Vahlström: Ja jag också . . .

Assessorn: Tag hit mina penningar! Hör ni, jag vill ha igen de 20,000 mark ni fick i går!

Vahlström: Edra penningar? Omöjligt! Här i kontraktet står det: efter ett års uppsägning å eder sida. De 20,000 mark äro placerade redan i går i diverse poster.

Assessorn: (*utom sig*) De må vara placerade huru som helst — samla i hop dem, tag hvilken skadeersättning ni vill, men jag vill ha ett slut på det här!

Vahlström: (*häftigt*): Tag då reson, herr assessor. Jag kan inte drifva in dem. (*Henrik kommer in i rummet*) Ja jag har lånat edra penningar åt honom där (*pekar på Henrik*).

Assessorn: Mina penningar — alla mina 20,000 mark — alt!

Vahlström: Ja och litet till ändå!

Assessorn: (*faller ned i sin skrifstol*). Åh. (*Följande tysta spel utföres nu. Henrik har hört repliken och genast uppfattat situationen. Han gör en gest af förtviflan och ogillande, pekar vredgad åt Vahlström mot dörren. Vahlström går långsamt mot fonden, stannar vid dörren, vill säga ett par ord, men lyder Henriks åtbörd och går ut. Henrik går på två bakom faderns stol, tager nattsäcken varsamt från bordet, går långsamt och efter-sinnande mot dörren. Vänder sig vid dörren obeslutsamt om ett par gånger.*)

Assessorn: Fadrens missgärningar straffas in på barnen: ockrarens son blir förfalskare! (*Tystnad, skyndar till dörren, ut i tamburen*: Henrik Henrik: lämnar du mig så! (*Assessorn kommer åter i rummet, Henrik efter honom. Assessorn breder ut armarna, Henrik omfamnar honom*).

Henrik: Förlåtelse, förlåtelse!

Assessorn: Det var en hård läxa!

Henrik: Det var det, men jag kan den nu för hela lifvet.

S l u t.